

Handläggare
Anne Menes
Telefon: 08 508 10 320

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2016-12-15

Samlat grepp om stadens arbete med tolkning

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr 106-986/2016

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Christina Klang
stadsdelsdirektör

Jan Rönnberg
avdelningschef

Sammanfattning

Frida Johansson Metso, Liberalerna, har skrivit en motion om att det behövs ett samlat grepp om stadens arbete med tolkning. Motionären skriver att när människor söker sig till Sverige så ökar behovet av tolkar. Motionären skriver vidare att det enligt förvaltningslagens § 8 bestäms att myndigheterna bör anlita tolk vid behov men att det är inget absolut krav och att man i Stockholm inte har ett samlat grepp om stadens arbete med tolkning. Förvaltningens verksamheter använder sig av tolk när det finns önskemål och behov och behov av detta. När det gäller myndighetsutövning är detta dessutom en fråga om rättssäkerhet. Viktigt i tolkarnas arbete att ha en neutral och objektiv inställning och förvaltningen kan se att de kan föreligga en risk om specifika tolkar skulle knytas till vissa verksamheter i och med att tolkarnas neutralitet kan äventyras både i förhållande till klient och fråga. Förvaltningen bedömer dock att det inte finns behov av att staden på egen hand ska organisera tolkverksamhet eller ombesörja utbildningen av tolkar då det finns ett stort utbud av utbildningar för personer som vill utbilda sig till tolk. Eftersom tolkbehovet, och därför även språkbehoven, varierar över tid kan det vara svårt att ta ställning till kommande behov av tolkar. Detta är dessutom frågor som inte ligger inom stadsdelsförvaltningens ansvarsområde. Förvaltningen föreslår att motionen avslås.

Bakgrund

Förvaltningslagen (1986:223) reglerar förvaltningsmyndigheternas verksamhet. När en myndighet har att göra med någon som inte behärskar svenska eller som är allvarligt hörsel- eller talskadad, bör myndigheten vid behov anlita tolk, enligt förvaltningslagens 8 §. Lagens främsta syfte är att värna medborgarnas rättssäkerhet när de har med förvaltningsmyndigheter att göra. Ett annat viktigt syfte är att säkerställa myndigheternas service till allmänheten. Förvaltningslagen bygger också på sambandet mellan rättssäkerhet och service. Myndigheterna ska agera opartiskt och korrekt i juridisk mening, men lagen ställer också krav på att de ska lämna snabba, enkla och entydiga besked och hjälpa medborgaren att ta till vara sin rätt.

Stockholms stad har upphandlat förmedling av tolktjänster centralt och där avrop via ramavtal görs. Enligt tolkavtalet framgår följande: ”tolkningarna kan göras som kontakttolkning eller distanstolkning (vilket inkluderar tolkning via internet/kamera). Huvuddelen av alla tolkuppdrag ska utföras under helgfria vardagar mellan kl. 08.00 – 18.00 samt dygnet runt via internet. Vissa av stadens verksamheter har behov av tolktjänster även utanför dessa tider varför tolkning på andra tider förekommer. Förmedling av tolktjänster ska tillhandahållas via bemannad beställningscentral under helgfria vardagar mellan kl. 08.00 – 18.00 samt dygnet runt via internet (exempelvis via leverantörs hemsida). Därutöver kan förmedling kunna ske via jourtelefon, dygnet runt, under årets alla dagar. Avtalet omfattar inte konferenstolkning, teckenspråkstolkning eller översättningstjänster.

Ärendet

Frida Johansson Metso, Liberalerna, har skrivit en motion om att det behövs ett samlat grepp om stadens arbete med tolkning. Motionären skriver att när människor söker sig till Sverige så ökar behovet av tolkar. Missförstånden som uppstår utan tolk är kostsamma och plågsamma och försvårar för den enskilde att söka sin rätt och för myndigheter att agera rättssäkert, det är dessutom ångestframkallande och ger upphov till en känsla av hjälplöshet. Motionären skriver vidare att det enligt förvaltningslagens § 8 bestäms att myndigheterna bör anlita tolk vid behov men att det är

inget absolut krav och att man i Stockholm inte har ett samlat grepp om stadens arbete med tolkning. Det finns stora mänskliga och samhällseliga nyttor med att arbeta aktivt med tolkning och staden bör därför ta ett samlat grepp om hur arbeta med tolkning genom att ha tydliga riktlinjer inom området. Riktlinjerna bör bland annat göra klart för både verksamheter och brukare vilka rättigheter till tolk som staden ska uppfylla, hur rätten till tolk ska regleras i upphandlingar och vilka kompetenskrav som ska ställas på tolkar. Enligt motionären anser Liberalerna att staden ska ha en tydlig linje i form av en tolkgaranti i fråga om sociala frågor och skola. Fler tolkar är inte bara en fråga om rättssäkerhet utan också om effektivitet i förvaltningen och bra integrationspolitik. Tolkjobben är riktiga jobb som behövs och som skapar en större arbetsmarknad för invandrare som inte kommit in på övriga arbetsmarknaden, men som lärt sig svenska. Staden bör också utreda om det finns bättre och mer effektiva sätt att organisera hur staden skaffar sig den tolkkompetens som behövs, idag avropas tolktjänster per tillfälle mot en central upphandling. Motionären yrkar på följande:

1. Att kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att ta fram riktlinjer för ökad användning av tolkar i kommunalt driven regi eller finansierad verksamhet, i enlighet med vad som anføres i motionen.
2. Att kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att undersöka hur Stockholms stad kan bidra till fler tolkar på, de olika nivåer som staden behöver, utbildas.
3. Att kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att utreda om det går att utveckla organisationen för hur staden skaffar sig den tolkkompetens som den behöver.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid socialtjänstavdelningen i samverkan med förvaltningens övriga avdelningar.

Remissbehandling

Ärendet inkom till förvaltningen 5 september med svarstid till 30 december. Övriga remissinstanser är Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, facknämnderna arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden, socialnämnden och överförmyndarnämnden samt stadsledningskontoret.

Förvaltningens synpunkter

Att få stöd och hjälp i att göra sig förstådd och ges möjligheten att förstå är en mycket viktig del av en kommuns service till sina invånare. En tolk är därför en grundförutsättning för att invånare som inte talar samma språk ska förstå och bli förstådda.

Förvaltningen kan inte se att det finns behov av riktlinjer för ökad användning av tolkar i sina verksamheter. Förvaltningens verksamheter använder sig av tolk när det finns önskemål och behov och behov av detta. När det gäller myndighetsutövning är detta dessutom en fråga om rättssäkerhet. Behovet av tolkar varierar över tid och tidvis har det varit svårt att få tolkar med vissa språkkunskaper, något som har lett till att möten inte kunnat genomföras och fått ombokas. Förvaltningen bedömer dock att tillgången under normala omständigheter är tillräckligt god och kan heller inte se att det finns behov av riktlinjer för ökad användning av tolkar.

Viktigt i tolkarnas arbete att ha en neutral och objektiv inställning och förvaltningen kan se att de kan föreligga en risk om specifika tolkar skulle knytas till vissa verksamheter i och med att tolkarnas neutralitet kan äventyras både i förhållande till klient och fråga.

Ett jobb som tolk kan vara ett bra sätt att komma in på den svenska arbetsmarkanden, precis som motionärerna skriver. Förvaltningen bedömer dock att det inte finns behov av att staden på egen hand ska organisera tolkverksamhet eller ombesörja utbildningen av tolkar då det finns ett stort utbud av utbildningar för personer som vill utbilda sig till tolk. Eftersom tolkbehovet, och därför även språkbehoven, varierar över tid kan det vara svårt att ta ställning till kommande behov av tolkar. Detta är dessutom frågor som inte ligger inom stadsdelsförvaltningens ansvarsområde.

Förvaltningen föreslår att motionen avslås.

Bilaga

Motion från Liberalerna, dnr 106-986/2016